

Gallo-Romeins museum Tongeren respecteert omgeving

"In principe ben ik tegen architectuurwedstrijden. Maar voor het Gallo-Romeins museum heb ik een uitzondering moeten maken omdat ons bureau ook de eerdere uitbreiding, had ontworpen, in 1992. En daarvoor, in het begin van de jaren '80, de inrichting van het Munt- en Penningenkabinet. Zo lang ik me kan herinneren heeft het museum een rol gespeeld in mijn professioneel leven," steekt architect Alfredo De Gregorio van wal.

Het provinciaal Gallo-Romeins Museum kraakte al jaren onder zijn eigen succes. "In 1992 telde het jaarlijks 35.000 bezoekers. De uitbreiding die we toen verwezenlijkten was berekend op zo'n 70.000 bezoekers per jaar. Maar tien jaar later waren het er al 150.000. Alles was te klein geworden, van de inkom tot de sanitaire ruimten. En uiteraard de expositiezalen.

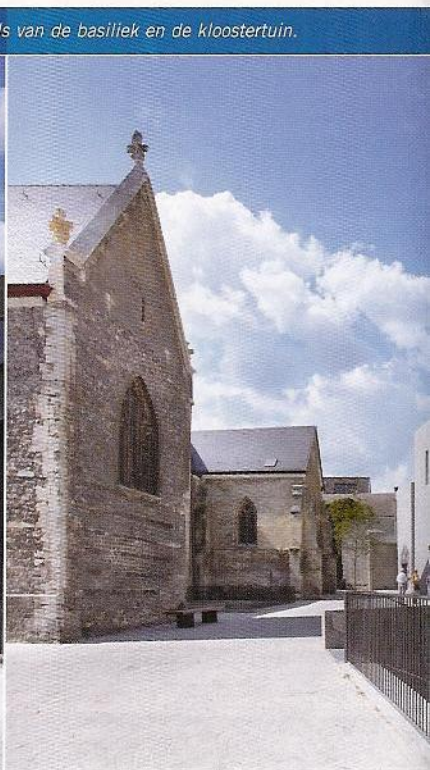
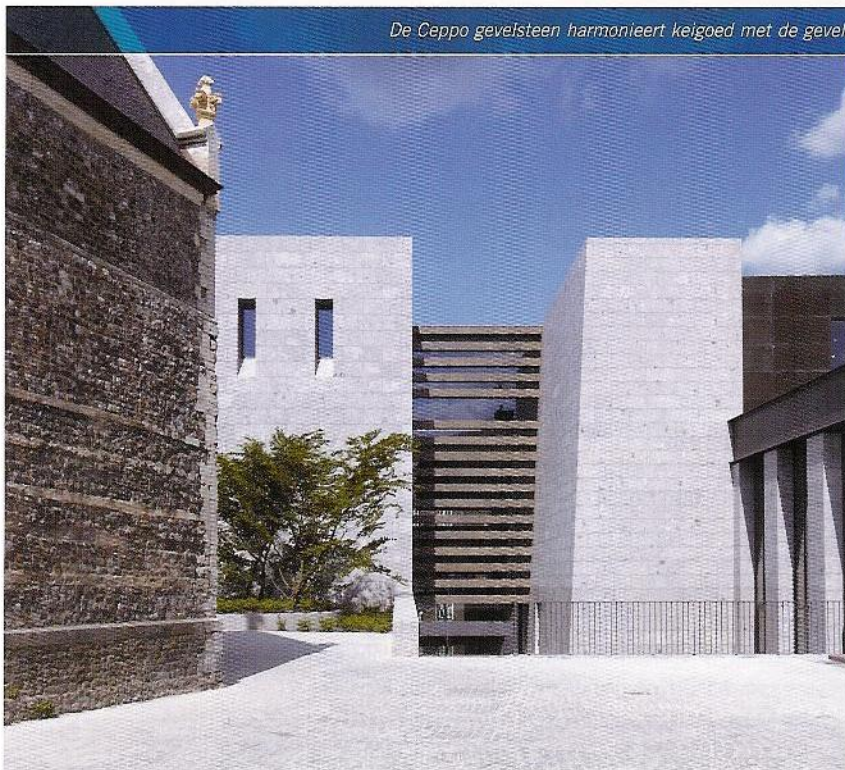
Die hebben we nu zowat verdubbeld, tot 2.600 m²."

"In het wedstrijdossier dat we indienden (2004) namen we uitdrukkelijk afstand van pure beeldarchitectuur ten voordele van inhoud en een procesmatige werkmethode. De jury volgde ons daarin. In die dagen van hoogconjunctuur en beeldobsessie was dit een moedige daad. Onze architecturale insteek was radicaal

stedenbouwkundig, met de bedoeling om zo goed mogelijk in te spelen op de maatschappij van de stad. Ons 'pakhuisconcept' bleef daarna trouwens erg geschikt als dragend element van de verruimde museale missie in de Tongerense stedelijke context."

De Gregorio neemt hiermee ook voor een stuk afstand van zijn aanpak in 1992. Dit is ook dan vooropgestelde relatie met o

De Ceppo gevelsteen harmonieert keigoed met de gevels van de basiliek en de kloostertuin.

Steegjeskarakter bewust nagestreefd.

Verzonken patio's.

basiliek vertaalde hij toen in een groot glasoppervlak richting basiliek. Het huidige concept pakt die relatie discreter, wat vrouwelijker, aan. "Wat zelfkritiek kan nooit kwaad. Maar in 1992 was die grote glaswand geen verkeerde keuze. Hij zorgde voor een breed zicht op de basiliek en voor wie naar binnen keek, maakte hij de gelaagdheid van het museum duidelijk. Nu hebben we het uitzicht op de stad verinnerlijkt, vanuit meer verschillende hoeken en met kleinere ramen. Het gebouw krijgt daardoor meer ingetogenheid, past zich beter aan zijn omgeving aan, maar toch met het nodige eigen karakter. Misschien vreemd, maar juist daardoor valt het minder op. Ik denk dat architectuur, wil ze significant zijn, moet opgaan in het grote geheel. Denk maar aan de grote middeleeuwse kerken: ondanks hun omvang verstoren ze het stadsbeeld niet. Dit is te danken aan detaillering, reliëf, textuur, materiaalgebruik,... Stel je bijvoor-

beeld een hedendaagse 'puur gedesignde' nieuwbouw voor met het formaat van de kathedraal. Iedereen zou er aanstoot aan nemen. Architectuur moet vergeten worden, zowel in haar context als op het vlak van de architect-van-dienst. Dat van een onopvallend, in zijn omgeving passend gebouw niemand zich de naam van de architect herinnert, is niet het einde van de wereld. Integendeel."

INGEBED IN OMGEVING

"Dé uitdaging bij de huidige uitbreiding bestond er dus in het museum in te bedden in zijn omgeving, een unieke archeologische site. En het moest door velen gedragen worden. We streefden naar de formule van een open huis met vele ingangen, dat kennis én beleving aanbiedt, educatie en ontspanning, objecten en verhalen. Een ruimte die zowel de gedreven geleerde als de toevallige passant kan intrigeren." Het museum is dan ook niet als geïsoleerd object ontworpen, maar als deel van een cultuurhistorische cluster, als vertrekpunt van mogelijke stadswandelingen en labyrinthische ontdekkingstochten."

Alfredo de Gregorio onderscheidt vijf elementen in deze binnenstedelijke cluster: de basiliek met kloostergang, de Romeinse toren en stadswal, het Vrijthof, het museum zelf en de 'Allée Verte'. "Op de plaats van de uitbreiding stond voordien een warenhuis. De ruimte tussen het warenhuis en de basiliek was volgebouwd met koterijen. Door het omleggen van de Allée Verte konden we dat opruimen en tegelijk aan de achterzijde van de basiliek een nieuw pleintje creëren, het museumplein. Zo sloten we terug aan bij het aloude stadspatroon van steegjes en pleinen. De rondgang rond de basiliek was weer vrij. Een historische gebeurtenis. Voor het eerst sinds eeuwen kregen de inwoners van Tongeren de achterkant van de basiliek te zien. Ook vanuit de inkomhal van het museum geniet je nu een prachtig uitzicht op die achterzijde."

MATERIAALGEBRUIK

Stedelijke integratie gaat voor een groot stuk over juist materiaalgebruik. "De achterkant van de basiliek past helemaal in de plaatselijke traditie om rivier- en zwerfkeien en mergelblokken te gebruiken in het metselwerk. ➔

Taal teakhouten parket.

Flexibele ruimten.

TECHNISCHE FICHE

Opdrachtgever: Provinciebestuur Limburg

Architect gebouw:

De Gregorio & Partners, Hasselt

Studies:

Technum -Tractebel Engineering, Hasselt

Ontwerper permanente collectie: Niek Kortekaas en De Gregorio & Partners, Hasselt

Hoofdaannemers: THV Reynders (Houthalen) - Antwerpse Bouwwerken (Antwerpen)

Start werken: mei 2006

Ingebruikname: 20 mei 2009

Bruto oppervlakte: 12.600 m²

Oppervlakte permanente collectie: 2.600 m²

Bruto volume: 54.370 m³

Bouwbudget gebouw:

9,5 miljoen euro (excl. BTW)

Prijs: 754 euro/m², 175 € m²

Budget museale opstelling: 2,5 miljoen euro (excl. BTW)

Ook het museum hanteert grijstinten. De buitenwand van het museum hebben we bekleed met Ceppo. Dat is een steensoort uit eeuwenoude groeves ten noorden van Milaan. Een groot deel van Milaan is ermee gebouwd. Het is een metamorf gesteente. Na het zagen van de platen wordt de interne textuur zichtbaar; hij lijkt wat op de keiencompositie van de basiliek, en ook wat op beton. Binnen hebben we wanden en plafond uitgevoerd in gezandstraald beton. Waardoor het beton wat op natuursteen lijkt. Zo is alles met alles verbonden."

Aanvankelijk wilde De Gregorio de vloer laten uitvoeren in Belgische blauwe hardsteen. Dit bleek een vrij dure oplossing. "We hebben dan een goed alternatief gevonden in Chinese arduin (mét de nodige certificaten!). In de tentoonstellingsruimten hebben we teakhouten parket

Discrete blikken op de omgeving.

DE GREGORIO & PARTNERS

A. Hertzstraat 35, 3500 Hasselt

Tel 011/23 03 80

info@degregorio.be

www.degregorio.be

gebruikt. Dit parket is in feite recuperatiemateriaal uit de meubelindustrie. Dit maakt het niet alleen een eco-efficiënte, maar ook een economisch zuinige keuze. En een toplaag aanbrengen was niet eens nodig. Dit materiaal is tegen heel wat bestand."

Het bestaande deel van het museum is gestript en erg grondig gerenoveerd. "Dit was nodig om een heldere looprichting in de museale opstelling te creëren." Vanaf de inkomhal leiden twee tunnels, een rode en een zwarte, de bezoekers naar ofwel de permanente collectie, ofwel het museumcafé. Het museum heeft zelfs twee inkomhallen. Omdat het museum een uitgebreide jeugdwerking heeft, worden kinderen, die dikwijls met hele busladingen tegelijk arriveren, direct naar het onderliggende 'Forum' geleid. Dit ondergrondse niveau is helemaal gereserveerd voor jeugdopvang. Een aantal verzonken patio's brengen er gefilterd daglicht. Deze uitgegraven 'holtes' refereren uiteraard naar archeologie, maar creëren eveneens een wat mysterieuze, avontuurlijke sfeer. 's Avonds speelt het licht dat er uit stroomt mee in de sfeerbepaling.

Voor avondlijke sfeer zorgt ook het museumcafé. Geen cafetaria, maar een echt café, dat ook na de museumuren open is. Het vormt met zijn auditorium een perfecte link tussen museum en stedelijk sociaal leven

De twee eerste zalen van de permanente collectie hebben geen ramen. De collectie is erg multimediaal opgevat, met veel interactieve opstellingen. Het museale pad bleef bewust chronologisch, het gaat van de Neanderthalers tot het verval van het Romeinse Rijk. "Voor het concept van de museale opstelling hebben we samengewerkt met Niek Kortekaas," onderstreept de architect.